

BULETINUL STOP VIOLENȚĂ

www.cdf.md

CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR

nr. 14 (2018)

CUPRINS

CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR A LANSAT RAPORTUL DE MONITORIZARE A PROCESELOR DE JUDECATĂ. AFLAȚI CUM PROTEJEAZĂ STATUL VICTIMELE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE, VIOLENȚEI SEXUALE ȘI TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE	2
MEDICII ȘI ASISTENȚII SOCIALI VOR INTERVENI MAI EFICIENT ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE	4
JURNALIȘTII AU ÎNVĂȚAT CUM SĂ REFLECTE PROFESIONIST CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE	5
UN NOU PROIECT MENIT SĂ ASIGURE PREVENIREA ȘI RĂSPUNSUL COORDONAT LA CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE	8
OFIȚERII DE POLIȚIE DIN SUDUL ȚĂRII MAI PREGĂTIȚI SĂ INTERVINĂ ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE	9
NOI PROGRAME DE TERAPIE PRIN LECTURĂ ȘI ARTĂ DESTINATE FEMEILOR DIN PENITENCIARUL RUSCA	10
DISCRIMINARE PE CRITERIU DE SEX ÎN ACCES LA JUSTIȚIE ÎNTR-UN CAZ REPREZENTAT DE CDF	12
ACTIVITATEA CDF ÎN CIFRE. PRIMUL SEMESTRU 2018	13
MAI APROAPE DE COMUNITĂȚI ȘI BENEFICIARELE NOASTRE	14
VIZITĂ DE STUDIU ÎN SUECIA. CE PRACTICI POATE PRELUA REPUBLICA MOLDOVA ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE	16

CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR A LANSAT RAPORTUL DE MONITORIZARE A PROCESELOR DE JUDECATĂ. AFLAȚI CUM PROTEJEAZĂ STATUL VICTIMELE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE, VIOLENȚEI SEXUALE ȘI TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

Rezultatele programului de monitorizare a ședințelor de judecată au relevat faptul că unii profesioniști din sectorul justiției înțeleg specificul examinării cauzelor de violență în familie, violență sexuală și trafic de ființe umane, precum și impactul acestor infracțiuni asupra societății. Cu toate acestea, rămân multe aspecte ce trebuie îmbunătățite, atât la nivel legislativ, cât și atitudinal, se arată în raportul **Monitorizarea proceselor de judecată pe cauze de violență în familie, violență sexuală și trafic de ființe umane**, lansat de Centrul de Drept al Femeilor la data de 20 septembrie 2018.

Vice-ambasadorul Statelor Unite în Moldova, Domnul Martin McDowell, a menționat la deschiderea evenimentului că violența în familie reprezintă o barieră în calea participării depline a femeilor în viața socială și economică a țării. „Este esențial ca victimele să aibă acces la un sistem de justiție echitabil, eficient și transparent, care

să asigure un răspuns prompt la cazurile de violență împotriva femeilor.”

În cazul celor 158 de cauze penale, contravenționale și civile monitorizate în Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău, raportul a relevat o serie de particularități în modul de desfășurare a ședințelor de judecată și dificultăți de ordin tehnic. „Niciun sediu al instanței de judecată, incluse în programul de monitorizare, nu are o structură adecvată, iar condițiile tehnice sunt necorespunzătoare; încălcarea orarului ședințelor este o practică frecventă în activitatea instanței de judecată; accesul publicului la ședințele de judecată este limitat, iar ședințele se desfășoară, de regulă, în biroul judecătorului”, se arată în raport.

„Ne pare rău că procesul de monitorizare a decurs foarte rapid. Vom analiza comentariile la nivel de fiecare instanță monitorizată și urmează să elaborăm un plan de acțiuni pentru realizarea recomandărilor, li-

chidarea lacunelor și stabilirea unei conclucrări frumoase pentru viitor”, a declarat Alexandru Gheorghies, membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Totodată, în raport se menționează că majoritatea victimelor trăiesc experiența unei atitudini discriminatorii în raport cu agresorul, se ciocnesc de o abordare stereotipizată din partea profesioniștilor în domeniu, nu beneficiază întotdeauna de asistență juridică în procesul examinării cauzelor, spre deosebire de agresori, care s-au bucurat de serviciile avocatului în majoritatea absolută a cazurilor.

Cheryl Thomas, Directoarea executivă a organizației Global Rights for Women din SUA, a ținut să precizeze că astfel de activități au loc periodic și în Minnesota, unde datorită monitorizărilor au fost operate multe modificări legis-

lative. „Sperăm că vor fi făcute schimbări și în sistemul justiției din Moldova - schimbări care vor proteja mai bine victimele violenței și vor responsabiliza mai mult pe cei ce trebuie să apere drepturile acestor persoane.”

Modificările legislative sunt necesare pentru ca victima să poată obține asistență, protecție, reabilitare și recuperare echitabilă a prejudiciului cauzat în urma actelor de violență. „Profesioniștii din sistemul justiției sunt încurajați să-și organizeze activitatea astfel încât să pună pe prim plan siguranța victimei și să fie pregătiți să aplice măsuri descurajante agresorilor, ținând cont de vulnerabilitatea victimei, de condițiile legii și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului”, a declarat domnul Iurie Perevoznic, coordonatorul național și autorul raportului.

Raportul atrage atenția autorităților naționale asupra ariilor ce necesită a fi consolidate, conține un set de propuneri de modificare a legislației, precum și recomandări. Constatările și concluziile discutate în cadrul evenimentului vor fi valorificate ulterior atât în procesul de instruire a polițiștilor, judecătorilor și procurorilor, cât și pentru a îmbunătăți cadrul legislativ existent în domeniu.

„Programul de monitorizare a proceselor de judecată ne-a permis să identificăm aspecte pozitive în relația justițiarilor cu justițiabilii, dar

și unele lacune care împiedică asigurarea accesului liber la justiție a victimelor infracțiunilor vizate de monitorizare. Sperăm că recomandările din raportul de monitorizare vor servi drept bază pentru sporirea calității examinării judiciare a cauzelor și ajustarea corespunzătoare a cadrului legislativ”, a menționat Natalia Vilcu, Directoare executivă a Centrului de Drept al Femeilor.

Monitorizarea proceselor de judecată a avut loc în perioada mai 2017 – februarie 2018 și a fost realizată de către Centrul de Drept al Femeilor și Global Rights for Women, SUA, în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii și cu sprijinul Secției justiție penală și aplicare a legii a Ambasadei SUA în Moldova. Activitatea este o componentă a proiectului „Consolidarea capacităților de răspuns al reprezentanților organelor de drept la cazurile de violență în familie în Moldova» susținut de Ambasada SUA în Moldova și implementat de Centrul de Drept al Femeilor.

MEDICII ȘI ASISTENȚII SOCIALI VOR INTERVENI MAI EFICIENT ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Persoanele afectate de violență în familie vor beneficia de servicii îmbunătățite din partea medicilor și asistenților sociali. Specialiștii din acest domeniu vor interveni mai eficient pentru identificarea, referirea și soluționarea cazurilor de violență în baza noilor instrucțiuni care au fost revizuite și adaptate, având ca prioritate abordarea centrată pe victimă și dreptul lor de trăi o viață fără violență.

Noile instrucțiuni sectoriale, ce urmează să fie aprobe de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale au fost elaborate în baza Standardelor Globale și Serviciilor Esențiale destinate femeilor și fetelor supuse violenței (ESGs) și reprezintă un pas important pentru alinierea răspunsului statului la acest fenomen în conformitate cu standardele internaționale și cele mai bune practici din domeniu.

„Este necesară crearea unui sistem sustenabil pentru a putea ajuta victimele violenței în familie. Instrucțiuni similare sunt adaptate în mai multe țări din Europa de Est și Asia Centrală și fac parte dintr-un efort global al UNFPA în prevenirea și combaterea violenței în bază de gen”, a declarat Nurgul Kinderbaeva, Specialistă de Programe Gender, Oficiul Regional al UNFPA pentru Europa de Est și Asia Centrală.

Revizuirea instrucțiunilor a devenit indispensabilă în contextul modificărilor legislative efectuate de Parlamentul Republicii Moldova în ultimii ani, precum și odată cu adoptarea Strategiei Naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie.

„Elaborarea instrucțiunilor a fost necesară în contextul implementării noii legi adoptate de Parlament în iulie 2016. Acestea au drept scop să sporească calitatea intervenției medicilor și asistenților sociali în cazurile de violență în familie. Instrucțiunile au fost revizuite și adaptate având la bază abordarea centrată pe victimă și dreptul lor de trăi o viață fără violență”, a precizat Natalia Vilcu, Directoarea executivă a Centrului de Drept al Femeilor.

Evenimentul de prezentare și discuție publică pe marginea acestor instrucțiuni a fost organizat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS) în parteneriat cu Centrul de Drept al Femeilor și cu sprijinul Agenției ONU pentru drepturile și sănătatea reproductivă (UNFPA).

JURNALIȘTII AU ÎNVĂȚAT CUM SĂ REFLECTE PROFESIONIST CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Fenomenul violenței în familie și rolul jurnaliștilor în mediatizarea corectă a subiectului în presă a fost tema principală a discuțiilor din cadrul trainingului „**Violența în familie – senzațional versus echidistant**”, desfășurat în perioada 12-13 iulie de **Centrul de Drept al Femeilor** în colaborare cu **Centrul pentru Jurnalism Independent**.

La eveniment au participat 16 jurnaliști din presa scrisă și online din Republica Moldova, care și-au dezvoltat abilitățile de scriere a articolelor pe tema violenței în familie. Scopul instruirii a fost de a consolida deprinderile jurnaliștilor de a se documenta corect și de a prezenta echidistant publicului cazurile de abuz.

Eleonora Grosu, coordonatoare de programe în cadrul Centrului de Drept al Femeilor (CDF), a menționat că pe parcursul anilor CDF a depus mai multe eforturi pentru a ajuta victimele violenței în familie să depășească problemele cu care se confruntă. „De la o vreme, însă, ne-am dat seama că avem nevoie și de ajutorul jurnaliștilor pentru ca subiectul să fie discutat în presă corect, fără senzaționalism și fără titluri șocante. Suntem convinși că o asemenea reflectare

a cazurilor de abuz ar contribui inclusiv la schimbarea percepției în societate față de acest fenomen.”

În cele două zile de instruire, participanții au analizat fenomenul și au aflat ce se ascunde în spatele cazurilor de abuz fizic, psihologic sau emoțional, au învățat cum să comunice cu victima, dar și cu agresorul, și au exersat la modul practic scrierea unor materiale pe tema violenței în familie. De asemenea, discuțiile s-au axat pe stereotipuri și inegalitate de gen, care, de multe ori, generează violența în familie.

Experta **Alina Radu**, Directoarea săptămânalului Ziarul de Gardă (ZdG), recunoaște faptul că misiunea jurnaliștilor este complicată, întrucât ei trebuie să sensibilizeze atât autoritățile, cât și întreaga societate

asupra acestei probleme. Potrivit Directoarei ZdG, este de datoria jurnalistului să conștientizeze existența problemei și, prin mijloacele pe care le are la dispoziție, să contribuie la diminuarea fenomenului violenței. „Tot ce trebuie să facă este să scrie și să citeze corect sursele, să revină periodic la subiect și să păstreze anonimatul victimelor, dacă acestea îl solicită. Asta înseamnă jurnalism responsabil și de calitate”, a accentuat Alina Radu.

Cu ajutorul **Lidiei Gorceag**, psiholog la Centrul pentru asistență și protecție a victimelor violenței în familie, participanții au făcut caracteristica sociopsihologică a victimei și agresorului, încercând să înțeleagă motivele care-l determină pe agresor să fie violent, dar și circumstanțele care o fac pe victimă să suporte abuzurile. „Este demonstrat faptul că agresivitatea se transmite prin gene. Prin urmare, de mediul în care trăiești depinde faptul dacă această genă se va manifesta sau nu. Femeile abuzate, de obicei, fie au fost supuse violenței, fie au fost martore ale violenței în copilărie”, a spus Lidia Gorceag.

Avocata CDF, **Arina Țurcan**, a evidențiat aspectele juridice ale fenomenului violenței în familie, precizând pașii pe care trebuie să-i întreprindă victimele pentru a obține protecția cuvenită din partea autorităților. „Violența în familie nu are justificare”, consideră avocata.

Cea de-a doua zi a instruirii a fost una practică. Participanții au scris titluri, au inserat opinii ale avocaților și psihologilor, au determinat costurile violenței și au stabilit care este rolul reporterului și al redacțiilor în abordarea sistemică a violenței domestice. De asemenea, pentru a înțelege mai bine stările prin care trec victimele violenței în familie, participanții s-au pus în pielea acestora, încercând să stabilească pașii pe care trebuie să-i urmeze în ipostaza lor de „soție de primar”, „soția șefului de poliție” sau „nora ministrului”, abuzate de soț.

Livia Lupașcu, reporter la postul public de televiziune Moldova 1, susține că instruirea a fost foarte utilă, chiar și pentru jurnaliștii cu o experiență mai mare de muncă. „Am aflat multe lucruri noi, inclusiv ultimele schimbări în legislația

națională, care reglementează violența în familie, am învățat ce surse să folosim și la ce instituții să ne adresăm atunci când elucidăm astfel de cazuri. Rolul pe care l-am jucat în calitate de victimă a violenței a fost foarte elocvent pentru a înțelege prin ce situații trec aceste persoane, de multe ori neajutorate și neînțelese de instituțiile statului”, a menționat Livia Lupașcu.

„Cazurile de violență dezvăluite în cadrul trainingului, deși par luate din filme, sunt parte a realității noastre, din păcate. De aceea, misiunea jurnalistului este de a scrie cât mai convingător despre ele, pentru a determina autoritățile, societatea în întregime să ia atitudine. Această instruire ne-a învățat să abordăm deontologic subiectele violenței și, în același timp, să analizăm costurile violenței de familie, achitate din banii contribuabililor”, susține **Svetlana Bogatu**, jurnalistă Radio Moldova.

Pentru **Cristina Cucos**, de la portalul Suntparinte.md, participarea la training a reprezentat o posibili-

tate de a reflecta mai mult asupra fenomenului violenței în familie. „Una dintre valorile pe care le promovează platforma Suntparinte.md este nonviolența și nondiscriminarea femeilor. Până acum nu am scris despre cazuri concrete de violență în familie, ci despre impactul negativ al violenței față de copii, despre violența în școală/grădiniță, în spital etc. Instruirea a fost foarte utilă, mai ales că unul dintre proiectele următoare ale

platformei Suntparinte.md se va axa pe violența de orice tip față de fete și femei. Prin urmare, a fost important să învățăm cum să scriem corect despre asemenea cazuri, pentru a nu trauma și mai mult victimele abuzurilor. De asemenea, am aflat despre serviciile destinate agresorilor care, cu siguranță, se vor regăsi în următoarele materiale pe platforma noastră”, a precizat Cristina Cucos.

În cadrul instruirii, participanții au primit acces la o serie de resurse, care îi vor ajuta să documenteze subiectele legate de violență în mod echidistant, cu respectarea normelor deontologice.

Programul de instruire este organizat de Centrul de Drept al Femeilor în colaborare cu Centrul pentru Jurnalism Independent, cu suportul Suediei și a Fundației OAK.

UN NOU PROIECT MENIT SĂ ASIGURE PREVENIREA ȘI RĂSPUNSUL COORDONAT LA CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Centrul de Drept al Femeilor în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției și instituțiile din sectorul justiției vor implementa un nou proiect de consolidare a capacităților instituțiilor de stat responsabile de intervenția în cazurile de violență în familie. Proiectul presupune dezvoltarea unui cadru național comun de răspuns la violența în bază de gen la nivel de comunitate, în baza modelul de Răspuns Comunitar Coordonat (RCC).

În acest sens, în luna septembrie, expertele în domeniul drepturilor omului și violenței față de femei din cadrul organizației Global Rights For Women (GRW), SUA și Centrul de Drept al Femeilor, au organizat o serie de focus grupuri cu avocați, supraviețuitoare ale violenței în familie, polițiști, procurori, judecători, consilieri de probațiune și factori de decizie din instituțiile de drept, ca o primă etapă de evaluare a modului în care interacționează actorii din sistem pentru a asigura prevenirea și răspunsul coordonat la cazurile de violență în familie. În baza rezultatelor obținute, echipa GRW va elabora un raport instituțional de evaluare, după care vor fi organizate ateliere de lucru pentru fiecare grup de profesioniști.

Activitatea este parte componentă a proiectul „Ending Violence Against Women” implementat cu suportul UN Women Moldova.

OFIȚERII DE POLIȚIE DIN SUDUL ȚĂRII MAI PREGĂTIȚI SĂ INTERVINĂ ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

În perioada 6-7 septembrie, Centrul de Drept al Femeilor a organizat, în regiunea de sud a țării, sesiuni de instruire pentru ofițerii de poliție din Inspectoratele de Poliție Cahul, Leova și Cantemir. În deschidere, Ed Cronin, Consilierul Superior în Aplicarea Legii, Ambasada SUA, a relatat despre experiența forțelor de ordine din SUA în diminuarea fenomenului violenței în familie. Domnul Cronin a ținut să menționeze că printre provocările cele mai mari au fost chiar stereotipurile întâlnite în societate referitor la violența în familie. „Activitatea dumneavoastră este de neprețuit. Dedicția de care dați dovadă inspiră multă lume și vreau să vă doresc să rămâneți la fel de implicați și motivați în a schimba lucrurile în societate. Intervențiile poliției sunt decisive în multe cazuri, de aceea este important să fiți mereu informați și să acționați cu maximă eficiență. ”, a adăugat domnul Ed Cronin.

Totodată, președintele raionului Cahul a îndemnat ofițerii de poliție să se implice activ în discuții și să preia cele mai bune practici pentru a asigura protecția eficientă a victimelor violenței în familie.

Cei 30 de participanți au fost instruiți în domenii precum: aspecte psihologice ale violenței în familie, mituri și realități, cauze și portrete

psiho-sociale ale victimei și agresorului; serviciile de care beneficiază victimele și agresorii familiari; răspunsul comunitar coordonat și soluționarea interdisciplinară a cazurilor de violență în familie; noile instrucțiuni metodice și intervenția poliției și a ofițerilor de urmărire penală în soluționarea cazurilor de violență în familie.

„A fost un seminar extrem de util. Am simțit că experții vorbesc în cunoștință de cauză și au mereu exemplele la îndemână. Mi-a plăcut că partea teoretică a fost completată cu intervenții din partea participanților, astfel am putut să expunem și cazurile cu care ne ciocnim aflându-ne în misiune. De asemenea, am apreciat modificările incluse în noile instrucțiuni, care ne vor ajuta să calificăm mai exact gravitatea actului de violență în familie și să acționăm în conformitate cu legea.”, a menționat Adriana Bancilă, șefă de post a Inspectoratului de Poliție Cahul.

Instruirea face parte din proiectul „Consolidarea capacităților de răspuns a reprezentanților organelor de drept la cazurile de violență în familie în Moldova» și este realizată în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției și cu susținerea Ambasadei SUA în Moldova.

NOI PROGRAME DE TERAPIE PRIN LECTURĂ ȘI ARTĂ DESTINATE FEMEILOR DIN PENITENCIARUL RUSCA

Centrul de Drept al Femeilor a lansat în 2018 noi activități terapeutice pentru femeile din Penitenciarul Rusca. Pe lângă sedințe individuale de consiliere juridică și psihologică, desfășurate în 2017, echipa CDF organizează noi programe terapeutice. Menirea lor este de a îmbunătăți bunăstarea deținuților, sporindu-le reziliența la șocul detenției, ajutându-le să-și restabilească echilibrul psiho-emoțional, să-și dezvolte capacitatea de a înțelege și exprima emoțiile.

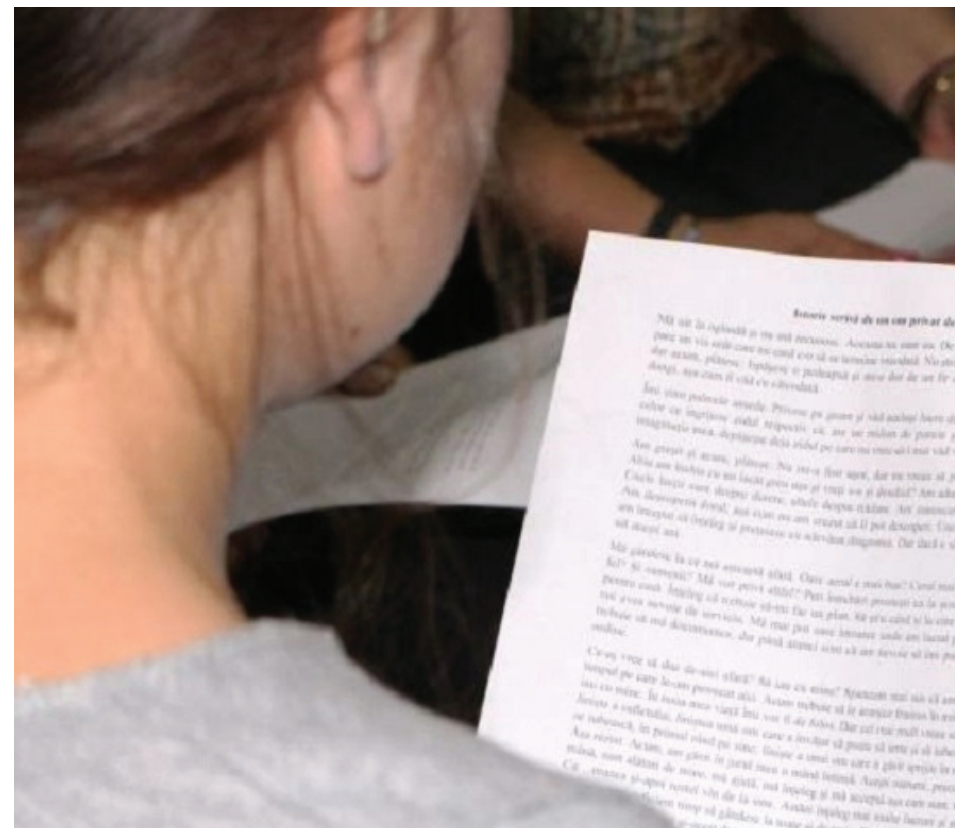
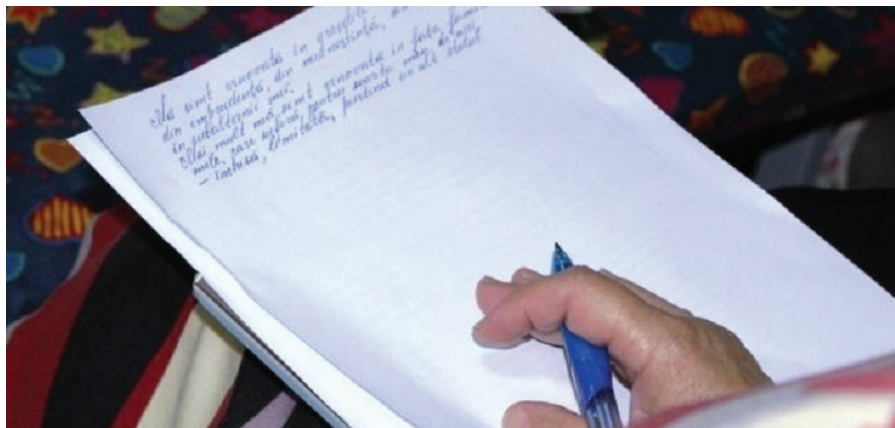
Programele de terapie prin lectură și art-terapie se desfășoară săptămânal și au un format specific fiecărei activități. Dacă în cazul art-terapiei cele 12 participante urmează un curs de 8-12 de ateliere tematice, atunci în cazul terapiei prin lectură, clubul de lectură este deschis. Astfel, în jumătate de an, peste 60 persoane au fost parte a grupului de terapie prin lectură. Ne bucură faptul că numărul lor de fiecare dată este mai mare.

„Ne place foarte mult, aici discutăm despre tot, despre vise, dezastruri, frici, durere și cât de important este să învățăm să ne iertăm propriile greșeli.”, ne-a mărturisit una dintre participantele la atelierul de lectură. Simplu la prima vedere, însă extrem de dificil când sentimentul de vinovăție îți inundă sufletul.

Cu ajutorul materialelor selectate minuțios – texte despre diverse aspecte ale vieții, despre trăirile oamenilor care s-au confruntat cu situații dificile – moderatoarele Victoria Captari și Cristina Balan, invită doamnele, rând pe rând, să-și exprime emoțiile și experiențele ce le copleșesc. Participantele se încurajează și găsesc licăriri de speranță în fiecare experiență de viață împărtășită. Asta le face să fie mai deschise spre comunicare, să se cunoască mai bine, să vadă nevoile celuilalt și să înțeleagă că în „dulapul” fiecăreia stau pitite amintiri, vise, regrete și povești ce așteaptă să prindă viață.

Activitățile ajută femeile să exploreze experiențele lor de viață și totodată să proiecteze un scenariu pozitiv după eliberare. În cele zece sesiuni de art-terapie și lecturi constatăm cu bucurie că desenele s-au luminat, sculpturile au început să le zâmbească, toate ne vorbesc despre dragoste, auto-valorificare, schimbarea imaginii de sine și percepția pozitivă a celuilalt.

- **6 femei** au fost **liberate condiționat**
- **6 femei** au fost referite de către avocatul CDF pentru **asistență juridică garantată de stat**
- **4 copii** și-au vizitat **mamele** în detenție.
- **18 femei** aflate în detenție au obținut **buletine de identitate**

Psihologii CDF au oferit consiliere pentru 27 femei din Penitenciarul Rusca. Sprijinul oferit a ajutat femeile să depășească multiple traume, dezamăgiri și stări prelungite de tristețe sau durere. Femeile au început să-și regândească trecutul, să privească spre viitor cu mai multă încredere și curaj.

Activitățile desfășurate în Penitenciarul Rusca fac parte din proiectul „Sporirea accesului la justiție, asistență juridică și sprijin psihologic femeilor aflate în detenție» realizat în colaborare cu Administrația Instituțiilor Penitenciare și cu suportul Suediei.

Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității a admis plângerea Centrului de Drept al Femeilor și a emis o decizie prin care a constatat discriminare pe criteriu de sex în accesul la justiție și asigurarea protecției egale din partea legii, în cazul unei beneficiare a CDF.

DISCRIMINARE PE CRITERIU DE SEX ÎN ACCES LA JUSTIȚIE ÎNTR-UN CAZ REPREZENTAT DE CDF

Beneficiara CDF se află în proces de partajare a averii de mai mulți ani. Fostul soț a ocupat abuziv toată locuința și amenință fosta soție cu moartea dacă va intra în odăile ocupate de el. Începând cu 2016, beneficiara a depus nenumărate cereri la poliție, însă prima Ordonanță de Protecție a fost emisă în septembrie 2017, după intervenția avocatului CDF. Astfel, Consiliul prezumă că poliția, până la intervenția avocatului, nu a întreprins nicio acțiune pentru a proteja victima violenței.

Totodată, Consiliul analizând materialele dosarului a stabilit că:

- colaboratorii de poliție nu au acționat corespunzător în procesul de monitorizare și executare a OP. Dosarele penale pentru încălcarea OP au fost pornite la plângerile depuse de victimă
- beneficiara CDF nu a primit protecție efectivă nici când o terță persoană, la îndemnul fostului soț, a pătruns abuziv în casă și refuza să o părăsească

- există inconsecvență în acțiunile polițiștilor, acțiuni ce au fost calificate drept intimidare a victimei violenței în familie, cu efect de a o vulnerabiliza și mai mult

De asemenea, Consiliul a constatat că „poliția a intervenit ineficient, creând o atmosferă de toleranță pentru agresor și un imbold indirect pentru aplicarea repetată a violenței.” Astfel, membrii Consiliului au decis că beneficiara CDF a fost discriminată pe criteriu de gen în acces la justiție și asigurarea protecției egale din partea legii, iar decizia va fi remisă Serviciului Protecție Internă și Anticorupție din cadrul MAI în vederea intentării proceselor disciplinare pe motiv că au admis în activitatea lor fapte discriminatorii. Având în vedere că decizia Consiliului poate fi contestată în instanță, noi vom continua să monitorizăm cazul pentru a ne asigura că este respectat dreptul la protecție egală în fața legii.

ACTIVITATEA CDF ÎN CIFRE. PRIMUL SEMESTRU 2018

În perioada iulie – septembrie 2018, Centrul de Drept al Femeilor a oferit asistență la 99 victime ale violenței în familie. În 95 cazuri femeile au fost victime ale violenței psihologice, 72 au suferit de violență fizică, 23 au raportat violența economică. În 10 cazuri s-a înregistrat violență sexuală din partea partenerilor de viață, iar violență spirituală a fost identificată în 3 cazuri. De multe ori, violența în familie are o formă combinată, astfel că au fost înregistrate cazuri de violență:

✓ Servicii acordate:

- În 93 de cazuri, victimele au beneficiat de **asistență juridică primară**, fiind întocmite cereri, plângeri adresate organelor de drept sau contestații împotriva deciziilor agentului constator și fiind asigurată eliberarea a 25 de ordonanțe de protecție.
- În 8 cazuri avocații CDF au intervenit cu **asistență juridică calificată**, reprezentând interesele victimelor în instanțe de judecată pe 4 cauze penale, 2 cauze contravenționale și 2 cauze civile (desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei alimentare).
- 31 de victime au beneficiat de **asistență psihologică individuală**, iar 18 victime au obținut rapoarte de evaluare psihologică.
- 40 de victime au beneficiat de **asistență socială**, fiind, în același timp, consiliate și orientate profesional.

✓ Profilul social al beneficiarelor:

După mediul de reședință – 68 victime provin din mediu urban și 31 din mediu rural. Majoritatea au domiciliul stabilit în mun. Chișinău, însă s-au adresat și persoane din raioanele: Anenii Noi, Orhei, Călărași, Cantemir, Cimișlia, Fălești, Hîncești, Orhei, Soroca, Vulcănești.

Vârsta: cele mai multe victime ale violenței în familie au între 25-34 ani (27 %), urmate de beneficiarele de +65 ani (26 %) și cele cu vârsta cuprinsă între 34-44 de ani (20%).

Nivelul de studii: 72 de victime au studii medii (inclusiv medii incomplete sau medii de specialitate), iar alte 25 au studii superioare.

Statutul ocupațional: 56 de femei au statut de șomer sau au activitatea de muncă suspendată pe motivul concediului de îngrijire a copilului. 43 de femei sunt încadrate în câmpul muncii, iar 75 - sunt mame și au grijă de copiii lor minori.

Relația victimei cu agresorul: în 84 de cazuri înregistrate victima are statut de concubină/fostă concubină/soție/fostă soție. În 7 cazuri victima are statut de părinte - mamă/tată, iar în 4 cazuri victima este copil - fiică/fecior.

Victimele s-au adresat la CDF fiind îndrumate de către ofițeri de poliție, asistenți sociali, avocați, psihologi, centre maternale, alte organizații ce activează în domeniu, foste beneficiare ale CDF sau prin intermediul poștei electronice.

În total, începând cu anul 2012 au fost ajutate 1701 de victime ale violenței în familie.

MAI APROAPE DE COMUNITĂȚI ȘI BENEFICIARELE NOASTRE

La Zubrești, raionul Strășeni, am ajuns la invitația doamnei primar Maria Manoli. Și-a dorit să organizeze o întâlnire la tema violenței în familie pentru femeile din localitate. Un sat cu puțin peste trei mii de locuitori, dar căruia din păcate nu-i este străin acest subiect. Cu drag le-am vorbit despre fenomenul violenței în familie, despre modul de intervenție corect al poliției, cum le protejează legislația și ce servicii pot primi la CDF. Chiar dacă în localitate astfel de cazuri sunt analizate multidisciplinar, este important ca tot mai multe persoane să cunoască ce pot face în cazurile de violență în familie, cine le poate ajuta și de ce nu trebuie să tolereze agresiunea din viața lor.

Într-o zi caldă și luminoasă de septembrie, am discutat la tema violenței în familie cu bibliotecarele din cadrul rețelei de biblioteci Novateca Hâncești. Mariana Plăcintă, membra Asociația Femeilor din Poliție, le-a vorbit despre măsurile de protecție de care pot beneficia victimele violenței în familie și despre modul în care trebuie să intervină poliția în cazurile de abuz. „Vă încurajez să nu tăceți, să informați persoanele cu care interacționați zi de zi, să le spuneți de ce nu e bine să tolerăm violența în familie. Să nu le fie frică sau rușine, lumea oricum va vorbi, dar femeia rămâne cu problema și suferința ei.”

Avocata CDF, Violeta Andriuța, le-a povestit femeilor despre serviciile juridice, psihologice și de asistență socială de care pot beneficia în cadrul centrului, precizând importanța de a nu rămâne indiferenți la actele de violență.

Vizita la Hâncești face parte dintr-o serie de activități de informare inițiate de CDF în parteneriat cu Asociația Femeilor din Poliție și rețeaua de biblioteci cu susținerea Suediei și a Fundației OAK.

Știați că lucrul manual are multe beneficii asupra corpului și psihicului nostru, are efecte similare cu meditația, reduce simptomele de anxietate, stres și deprimare. Acesta este și scopul atelierelor handmade ce le organizăm pentru beneficiarele CDF. Lunar, femeile se adună să creeze pentru suflet. „N-am meșterit demult ceva atât de simplu și frumos. Am uitat de griji, de durere, de timp și am primit plăcere de la a fi alături de voi.”, ne spune o beneficiară. De data aceasta, doamnele au descoperit o tehnică nouă de ornare a sticlei. Ghidate de Natalia Shevchenko, care le-a inspirat încredere și curaj, doamnele au pictat ornamente rupte din poveste. Culoarele le-au ajutat să-și înțeleagă mai bine starea de spirit, le-au predispus spre reflecții și discuții despre viitor. Lucrările vor rămâne o amintire frumoasă de la o activitate în care au fost cu un pas mai aproape de sine.

Atelierele de handmade se desfășoară cu suportul Suediei și a Fundației OAK.

VIZITĂ DE STUDIU ÎN SUECIA. CE PRACTICI POATE PRELUA REPUBLICA MOLDOVA ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE?

Coordonatoarea Serviciului specializat pentru asistența victimelor violenței în familie din cadrul CDF, Daniela Josanu, alături de mai mulți membri ai Coaliției Naționale „Viață fără violență în familie”, a participat în luna septembrie la o vizită de studiu în Suedia. Care este experiența și abordarea suedezilor în acest domeniu vă invităm să aflați în interviul ce urmează.

Foto credit: Coaliția Națională „Viața fără violență în familie”.

Care a fost scopul deplasării?

Scopul vizitei a fost de a studia practica Suediei în privința asistenței și protecției victimelor violenței în bază de gen. Cu această ocazie am vizitat mai multe instituții și am purtat discuții cu diverși specialiști implicați în protecția acestor categorii de victime.

Ce lucruri noi, curioase, interesante ai aflat?

Suedia este o țară care susține și investește mult în mișcarea de emancipare și abilitare a femeilor la nivel politic, economic, social și juridic. Lucrul acesta este vizibil prin politicile promovate și implementate în acest domeniu în ultimii ani. Violența în baza de gen este o problemă care preocupă poporul suedez încă din anii 70' ai secolului trecut. Percepută, în primul rând, ca o problemă socială, victimele violenței în baza de gen beneficiază de o gamă de servicii sociale ce corespund nevoilor lor. M-a impresionat faptul că 90% din cheltuielile suportate de prestatorii de servicii în procesul de asistență a victimelor sunt asigurate de stat. Anual Guvernul Suedez oferă aproximativ 4,4 miliarde de euro pentru serviciile oferite victimelor violenței în bază de gen.

Cum sunt organizate centrele de asistență pentru victimele violenței în familie?

În Suedia funcționează două organizații mari de tip umbrelă (UNIZONE: www.unizon.se și ROKS: www.roks.se) care înglobează în sine peste 200 de centre de plasament și centre de zi, care oferă servicii specializate victimelor violenței în bază de gen și au statut de ONG. Diferența dintre aceste organizații mari este una de natură conceptuală. Organizațiile

care fac parte din ROKS tratează problema violenței în bază de gen, exclusiv ca o manifestare a agresivității, impunerii puterii și a controlului din partea bărbaților față de femei. Prin urmare beneficiarii acestor servicii pot fi doar femeile și fetele. Celelalte organizații, care fac parte din UNIZONE, percep violența în bază de gen ca o acțiune a cărei victimă poate fi atât femeia, cât și bărbatul. Organizațiile care fac parte din UNIZONE susțin că în cazurile de violență în familie, trebuie să se lucreze atât cu victima, cât și cu agresorul. Din aceste considerente, aici se oferă servicii de rehabilitare comportamentală și agresorilor.

De asemenea, am avut ocazia să vizităm unica organizație care lucrează cu persoane adulte ce în copilărie au fost supuse abuzului sexual din partea unui membru al familiei. Rise are o experiență de peste 30 de ani și oferă servicii de suport și asistență psihologică persoanelor victime ale abuzului sexual. Sunt focusați mai mult pe rehabilitare și tratamentul sindromului de stres post-traumatic.

În Suedia, majoritatea centrelor care oferă servicii de consiliere pentru agresori sunt private și taxa este percepută de la beneficiari. Ei cred că un abuzator poate să își trateze agresivitatea doar dacă conștientizează și merge binevol la un specialist. Cu toate acestea, la nivel național, suedezii și-au propus ca în 2019 să lanseze o linie telefonică gratuită pentru consilierea agresorilor familiali.

Care este practica de asistență a victimelor violenței în familie în Suedia?

Comiterea unei fapte de violență în bază de gen este o infracțiune. Nu contează gravitatea acesteia. Odată identificată, victima poate accesa serviciile prin intermediul asistentului social. Autoritatea socială dispune de mecanisme de evaluare a gradului de risc la care este expusă victima, iar în funcție de rezultat, propune diverse servicii

disponibile în comunitate. În cazurile când primul contact al victimei este cu poliția, ultima referă cazul asistenței sociale, în baza acordurilor comune.

Foto credit: Coaliția Națională "Viața fără violență în familie".

Am avut ocazia să cunosc experiența unuia dintre cele mai vechi centre de plasament – „All Women’s House”, organizație parte din UNIZONE. Centrul oferă servicii de plasament pentru victime și copiii acestora timp de aproximativ 12 luni. În cadrul Centrului funcționează diferite servicii de reabilitare și recreere, asistență psihologică individuală sau în grup, activități artistice pentru părinți și copii. Așa funcționează majoritatea centrelor de plasament din Suedia.

Organele de drept contactează cu victima doar în limita procesului penal, unde aceasta are statut de parte vătămată și îi sunt asigurate măsurile de protecție corespunzătoare. La etapa de urmărire penală, procurorul are competența de a elibera ordinul de protecție, iar la etapa de judecare a cauzei, instanța de judecată.

Sistemul de asistență juridică garantată de stat oferă asistență juridică primară și calificată gratuită victimelor violenței în bază de gen. Accesul către acest serviciu este facilitat de către organele de drept. În majoritatea cazurilor, ONG-urile oferă doar asistență juridică primară cu titlu de informare sau reprezentare în fața organelor de drept.

Ce practici ar putea prelua Republica Moldova?

Trebuie să recunoaștem faptul că în Republica Moldova, victimele violenței în bază de gen beneficiază de o gamă largă de servicii racordate la necesitățile lor - plasament, asistență psihologică, asistență juridică sau socială. Diferența este că la noi majoritatea serviciilor sunt susținute de donatorii externi, iar la moment noi nu avem un mecanism clar și explicit de susținere a acestor servicii din partea statului. Consider că experiența Suediei în privința dezvoltării serviciilor și susținerea acestora de către stat ar fi o practică necesară pentru a asigura continuitatea funcționării serviciilor. De asemenea, gradul și forma de implicare a serviciului de asistență socială în asistența victimelor este o practică bună care poate fi învățată și preluată din Suedia.

Ce te-a impresionat cel mai mult ca și țară, cultură, societate?

Suedia este o țară care îți transmite simțul libertății și democrației de îndată ce pășești pe pământul lor sau inspiri aerul de acolo. Vremea este total imprevizibilă. În orice moment, soarele poate fi acoperit de nori sau să plouă. Oamenii își trăiesc liniștit rutina zilnică, zâmbesc. E o societate amabilă și deschisă pentru comunicare și schimb de experiență.

Foto credit: Coaliția Națională „Viața fără violență în familie”.

VĂ MULȚUMIM CĂ AȚI ALES SĂ SUSȚINEȚI VICTIMELE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE!

9 189,70 lei – aceasta este suma colectată în urma direcționării de către persoanele fizice a **2%** din impozitul pe venit. Banii vor fi utilizați pentru a susține victimele violenței în familie în efortul lor de a depăși situațiile de criză și de a rupe cercul violenței.

Urmăriți activitatea noastră în continuare pentru a fi la curent cu acțiunile ce urmează să le realizăm.

Vă mulțumim!

Echipa CDF

CINE SUNTEM NOI?

Asociația Obștească „Centrul de Drept al Femeilor” (în continuare - CDF) este o organizație nonguvernamentală înregistrată în anul 2009. Scopul CDF este de a asigura drepturile femeilor din perspectiva de gen, atât în timpul procesului de elaborare, cât și de aplicare a legii. CDF desfășoară activități de prevenire și combatere a violenței în familie, acordă asistență directă juridică și psihologică victimelor violenței în familie. CDF pledează pentru statutul egal între femei și bărbați în viața publică și privată și este un partener credibil al guvernului și societății civile și participă la elaborarea politicilor publice.

CDF asigură Secretariatul Coaliției Naționale ”Viața fără Violență în Familie”(în continuare Coaliția Națională). Coaliția Națională cuprinde 18 organizații non-guvernamentale și instituții publice care activează în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și față de femei.

DATE DE CONTACT:

Centrul de Drept al Femeilor (CDF)
Str. M. Kogălniceanu, nr. 87
MD 2009, Chișinău,
Republica Moldova
Tel/fax: (+373) 22 811 999
Mobil: (+373) 68 855 050

Buletinul apare cu sprijinul financiar al Suediei și Fundației OAK

PARTENERI:

